משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף בכיר – שירות פסיכולוגי ייעוצי

עקרונות בניהול התערבות חינוכית לקראת יום הזיכרון הלאומי לאירועי שבעה באוקטובר 2023 ו"מלחמת התקומה"

לצוות החינוך בגן הילדים

מנהלות גן יקרות,

מערכת החינוך נערכת לקראת ציון יום השנה לאירועי השבעה באוקטובר 2023 שיחול השנה ביום ב' 5.10.2026 כ"ד תשרי. ציון חגים, מועדים וימי זיכרון הוא חלק בלתי נפרד מההוויה החינוכית במערכת החינוך, ובכללה גם בגני הילדים. בעת תכנון ההתייחסות ליום הזיכרון יש להפעיל שיקול דעת ולפעול ברגישות ובהתאמה לגיל הילדים, לשלב ההתפתחותי, למעגלי הפגיעות בקהילת הגן ולמאפייני הקהילה. יש לפעול על פי הנחיות חוזר מנכ"ל יום הזיכרון הלאומי לאירועי שבעה באוקטובר 2023 ומלחמת התקומה.

הימים שלקראת יום הזיכרון, כמו גם הימים שלאחריו, עשויים להיות מלווים ברגישות מוגברת ולעורר מגוון רגשות ותגובות בקרב הילדים שיתכן שיחשפו לשיח בבית ובסביבה, לאירועי זיכרון ולתכנים שונים, ולהביא עמם לגן אמירות, חששות או חוויות. מתוך כך, חשוב להיות קשובות גם בתקופה זו למה שעולה באופן טבעי.

אנו מציינים מועד זה בתחילת שנת הלימודים עת הילדים עדיין בתהליכי הסתגלות למסגרת, ולכן אנו נדרשים למשנה רגישות. מתוך כך נעדכן מבעוד מועד את ההורים כיצד אנו מתכננות לציין מועד זה, על מנת שבמידת הצורך יוכלו גם הם לתווך עבור ילדיהם את ציון היום (הנחיות לשיח עם ההורים ומכתב להורי הגן מצורפים בהמשך).

המציאות המורכבת משותפת לכל הקהילה החינוכית, במעגלי קרבה וחשיפה שונים. מזה שלוש שנים כל אחת מכן עוברת דרך אישית, משפחתית וקהילתית לא פשוטה. יום זיכרון עשוי להציף בכן את חווית ההתמודדות האישית והמקצועית שלכן. חשוב להיות קשובות לליבכן ולתת מקום לחוויה האישית שלכן; מצאו מה מחזק אתכן ותומך בכן ואל תישארו לבד. במידת הצורך שתפו את המערך התומך של הגן.

פעולות ועקרונות התערבות

יש **להיערך מבעוד מועד** לציון יום הזיכרון באופן המותאם לצורכי הקהילה, למאפייני הגן ולגיל הילדים. **חשוב ליידע את כלל ההורים** לגבי האופן בו תציינו יום זה בגן. ככל שהורי הגן יהיו מיודעים למתוכנן למועד זה, הדבר יגביר את תחושת השייכות והביטחון שלהם. לעזרתכם, מכתב להורי הגן

מיפוי מעגלי פגיעה מבעוד מועד יסייע לאתר אנשי צוות, ילדים ומשפחות במעגלי פגיעה קרובים שזקוקים לרגישות גבוהה ולתשומת לב מיוחדת: משפחות שכולות, משפחות הפצועים, משפחות המילואים, הקבע וכוחות הביטחון, משפחות במשבר, משפחות השבים ומשפחות החטופים החללים.

חשוב לשתף באופן אישי את הורי הילדים שמצויים במעגלי פגיעה קרובים בדבר השיח ופעולות הזיכרון, ולחשוב עמם על האופן בו ילדם יחוש מוגן. ניתן מקום לדרכי ההתמודדות השונות של כל משפחה ונפעל בתיאום עם המשפחות וברגישות לבקשותיהן. **בכל התלבטות מומלץ לפנות למערך התומך של הגן העומד לרשותכן.**

ככל **שצוות הגן** יהיה שותף לתכנון היום, הדבר יגביר את תחושת השייכות, הביטחון והרגישות למועד זה ויאפשר מענה מותאם. נגלה רגישות וקשב לאשת צוות שגם היא חלק ממעגל הפגיעות. במידה שידוע מראש כי מי מנשות הצוות הקבועות תעדר במועד יום הזיכרון - חשוב לוודא שהמחליפה מכירה את התכנון, ההנחיות החינוכיות וילדים בעלי רגישות גבוהה.

חשוב לגלות רגישות לילדים ולמשפחות בהן בן משפחה משרת במילואים, בקבע או בכוחות הביטחון ולשים לב לצורכיהם בתקופה זו ולאורך כל שנת הלימודים.

עקרונות להתנהלות רגישה ומקצועית ביום הזיכרון

- נשמור על שגרת היום המוכרת, אשר משרה על ילדי הגן תחושת ביטחון.
- במהלך השבוע שבו חל יום הזיכרון וביום הזיכרון עצמו תתקיים בגני הילדים פעילות חינוכית שתעסוק בקשר למדינת ישראל ובהוקרה לצה"ל וכוחות החירום וההצלה (מתוך חוזר מנכ"ל "יום הזיכרון הלאומי לאירועי שבעה באוקטובר 2023 ומלחמת חרבות ברזל").
- נגלה רגישות והכלה כלפי מגוון התגובות של ילדי הגן, נהיה קשובות למה שעולה באופן טבעי ונאפשר מקום לשאלות ולתגובות.
- **במידה שאחד הילדים מעלה סוגייה רגישה או משתף בחוויות שעלולות להיות מורכבות לשאר הילדים**, נעצור אותו בעדינות וברגישות ונאמר לו: "תודה ששיתפת אותנו, חשוב לי להקשיב לך בפרטיות, רק שנינו." ובהמשך היום נזמין את הילד לשיחה אישית תומכת ואכפתית ואף נעדכן את הוריו כדי שגם הם יעמדו לצידו בבית סביב העיסוק בתכנים.
- נתכנן את המסרים החינוכיים באופן מותאם לקהילת הגן ולשלב ההתפתחותי של הילדים. לרשותכן מערכי יחידת חיזוק כוחות וחוסן להתנהלות מיטבית בשגרה ובחירום ("הכ"ח שבנו") מתוך הכ"חות שבדרך
- **נמנע משימוש בתכנים, המחשות פיזיות והצגת תמונות בעלות תכנים מאיימים**.
- **איך נסביר לילדים את הייחודיות שביום זה?** נדגיש את האהבה והקשר למדינה ולארץ וניתן מקום לשיח ולמחשבות על תקווה, ביטחון, יציבות ושלום (מתוך חוזר מנכ"ל).

דגשים מיוחדים לעבודה עם צוות הגן

- חשוב שנשות הצוות תהיינה מודעות לרגשות ולתחושות שימים אלו מעוררים בכל אחת מהן ומומלץ לקדם שיח פתוח ומאפשר בין אנשי הצוות, על מנת ליצור תחושת שייכות וביטחון.
- חשוב לפעול מתוך רגישות לנשות צוות אשר חוו את אירועי שבעה באוקטובר והמלחמה במעגלי פגיעה. מומלץ לשוחח איתם כבר בפתח השנה, להביע התעניינות ואכפתיות, להכיר את דרכי ההתמודדות של כל אחת מנשות הצוות ואת צורכיהן ולהציע להן מנגנוני תמיכה וליווי.

נשות חינוך יקרות,

אנו בטוחות כי אתן עושות כל שביכולתכן כדי להעניק את הכבוד ואת הרגישות הראויים ליום הזיכרון, תוך שמירה על ילדי הגן ומתוך כבוד למשפחותיהם. אנא היו קשובות גם לעצמכן ושתפו את עמיתיכן או את יקיריכן בכל התמודדות, ואל תישארו לבד.

זכרו, כמו תמיד, המערך התומך של הגן והפיקוח זמינים לכן, ובעת הצורך אפשר לפנות גם לשירות הפסיכולוגי חינוכי ביישוב או להתקשר 6312* ל"קול לכולם", מוקד הסיוע הרגשי של משרד החינוך, אשר מציע תמיכה לתלמידים, להורים ולנשות ואנשי החינוך.

בתפילה לשלום כוחות הביטחון, להחלמת הפצועים והפצועות בגוף ובנפש ובתקווה לימים של ביטחון, יציבות ושלווה.